

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociației institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarlon Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

••••••••

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

1936. — Scurtă privire retrospectivă. — Amortismentul investițiilor mobiliare și imobiliare. — Dispozițiile legii bancare pentru refacerea creditului de cari trebuie să se țină seamă la încheierea bilanțului pe anul 1935. — Bursa în luna Decembrie. — *Cronica:* Necrolog: Gheorghe Avrigeanu. Banca „Victoria” Arad. Înregistrările pentru bănci sunt a se face numai la registrul Bancar dela Camerele de comerț. Băncile săsești și refacerea creditului. Cotarea la bursă a titlurilor împrumutului de înzestrare 1934. Amnistierea delictelor la legea devizelor. — Bibliografie: „Economia Românească”.

1936.

Ultimii patru ani au fost extrem de grei pentru băncile românești de dincoace de Carpați. Năpasta, ce a dat peste capul lor, le-a desorientat atât de mult conducătorii, încât aceștia nici nu au putut acționa prompt, cu destulă vigoare și demnitate, pentru desarmarea adversarilor politici ai băncilor.

Bazate pe trecutul lor glorios, băncile noastre, ne știindu-se vinovate de nimic, ce ar fi fost în conflict cu interesele noastre naționale, nu le venia a crede, că este din punct de vedere moral posibil, să fie tratate în felul, cum de fapt au fost. Situația lor morală nu era compromisă, ele nu se simțeau vinovate de acuzele, ce li s'au ridicat din cercurile politice.

Abia după ce au și sângerat cumplit prin aplicarea Legii lichidării datorțiilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934,

(care are însă dispoziții mai îndulcite decât legile premergătoare din 19 Aprilie 1932, 26 Octombrie 1932 și 14 Aprilie 1933, cunoscute sub numirea de legi ale conversiunii datorțiilor) s'au trezit la trista realitate.

Anul 1935 întreg a fost primul an plin de aplicare a legii conversiunii, după care băncile românești, barbar anemiate. își pot face socoteala situației actuale, ori testamentul cerut de Legea Bancară.

A ne tângui azi, și a mai critica faptele consumate, nu mai are nici un rost. Totuși nu putem tăcea și să nu amintim, ca și o acuză îndreptățită făcută cercurilor politice, că efectele distrugerii creditului în general, provocate de aplicarea Legii lichidării datorțiilor, se resimt așa după cum am prevestit noi. Viața economică înghețată cu avânturile naturale tăiate, în multe privințe are înfățișarea unei lichidări nu a datorțiilor, ci a ei înseși.

Spiritul de economisire a dispărut; cele mai vrednice elemente, cari au practicat agonisirea și gospodărirea chibzuită au rămas crunt lovite și păgubite, în folosul aceloră, cari niciodată nu pot deveni factori producători în viața economică a țării; o demoralizare generală s'a înstăpânit peste plaiurile, înviorate în trecut de creditul pus la dispoziție de băncile românești de dincoace de Carpați.

Mai mult decât pagubele materiale enorme, pe cari au avut de a le suporta băncile românești, a constituit o primejdie

27 27

mortală deasupra capului lor, ca și o sabie a lui Damocles, nesiguranța în care trăiau, și atmosfera ostilă, cu care aveau să se lupte, ca urmare a spiritului, din care a răsărit ideea conversiunii în general.

Să fi despuțat de avutul unei trude cinstite de mai multe decenii, și în plus să mai fi ținut și la stâlpul infamiei, fără să fi meritat! Aceasta era situația noastră a băncilor, creată de demagogia politică și de incapacitatea de a cuprinde problema în întreaga ei complexitate, de către toți cei care aveau să o soluționeze. De nedreptatea, ce ni s'a făcut nu s'a sinchisit nimenea, decât numai după ce amputarea rezervelor noastre s'a făcut deodată cu cea a agonisei depunătorilor de bani pentru fructificare, și mai ales, când între aceștia au ajuns bisericile, școlile, instituțiunile culturale, societățile filantropice și diverse organizații profesionale. Chiar și acum numai indirect ni s'a recunoscut eruna nedreptății.

Aceiunea „Solidarității“, a asociațiunei băncilor românești de dincoace de Carpați, din anul trecut, a s'gduit conștiințele adormite și grație concursului primit dela cele două Biserici românești am izbutit să facem un revirement favorabil nouă în opinia publică. Dacă acest lucru, pus la cale cu atâta elan din inițiativa vrednicului nostru președinte Dr. Aurel Vlad, s'ar fi putut face în primăvara anului 1932, poate că țara ar fi putut fi scăpată de paralizia economică, prin care trece azi.

În fine ne-am regăsit. Purtăm recunoștința tuturor, cari ne-au ajutat să organizăm memorabilul congres economic dela Cluj, îndeosebi ne îndreaptă recunoștința noastră către reprezentanții celor două Biserici românești, cari nu numai prin aderare au asigurat reușita, ci și prin prezența lor au ridicat valoarea congresului.

Deși băncile sunt slăbite și nu au trecut prin convalescență, totuși, credem că deoparte rehabilitarea, ce le-a dat-o, — deși cam târziu, — opinia publică prin reușitul Congres economic dela 28 Noiembrie 1935, de altă parte promisiunile Guvernului, ne îndreptățesc să privim cu mai mult optimism viitorul. Sperăm, să putem salva mai multe bănețe româ-

nești dela moarte și să redăm provinciei noastre organizația financiară din trecut, care se va putea cu vremea amplifica și consolida pentru a răspunde necesităților reale ale vieții economice progresive ale Ardealului, Banatului și Crișanei!

Azi nu mai suntem singuri, opinia publică românească conștie e cu noi. Deci fie binevenit 1936!

VERAX.

Scurtă privire retrospectivă.

La începutul fiecărui an, se obișnuiește să se facă o urare. Urarea cea mai călduroasă care s'a făcut anulului ce s'a scurs, a fost, să scoată economia mondială din criza în care s'a împotmolit de câțiva ani încoace. Era de sigur dorința fierbinte a tuturor națiunilor, să poată ieși din marasmul fără pereche, în care se ciocnesc străduințele lor, fără sorți de izbândă. Progresul general e determinat și condiționat de relațiuni normale între popoare; ori astăzi toate națiunile se găsesc în războiu economic. E curios că pentru curmarea războiului dintre ele, se încheie pacte și învoeli, dar acestea nu durează, decât cel mult până la ratificare; imediat ce s'a efectuat această formalitate, pactul e denunțat de toate țările cari l-au subscris.

Natural că în această situațiune, când învoelile reciproce sunt atât de ușor repudiate de fiecare națiune, economia particulară a fiecărui popor se resimte amarnic în mersul ei. Sunt încheieri comerciale pe cari o țară trebuie să le facă, oricât ar fi ele de oneroase. În felul acesta, sforțări supraomenești se depun de nația respectivă, spre a putea face față, situației.

Țara noastră se găsește cam în această stare de lucruri. Ea e silită să încheie târguri pentru a importa mărfuri scumpe, pe cari le plătește prin exportul unor mărfuri depreciate. Cerealele au scăzut ca preț internațional și povestea se știe cât este de tragică pentru noi. Noroc că pentru anul 1935, darurile divine au fost mai puțin îmbelșugate (dacă aceasta se poate numi un noroc). Recolta noastră din cauza secetei n'a dat un prea mare excedent exportabil. Cu patruzeci—cincizeci mii vagoane de grâu și cu cincizeci—șaizeci mii vagoane porumb, cerealele românești n'au înregistrat la export o prea mare contravaloare. De aceea a fost posibil ca prețurile interne să se ridice. Nația întreagă a plătit astfel din punga ei, prin premiile de export, prețuri mari pentru produsele naționale, mai mari decât acelea pe cari le-a înregistrat comerțul internațional. Încât nu numai acum,

ci de vreo câțiva ani încoace, formula „prin noi înșine“ cât era ea de repudiată pe vremuri de oamenii politici cari aveau spectrul spaimei față de străinătate, a fost mai cu osebire perfect aplicată și verificată.

Normal a fost deja justificată o urcare a prețurilor. Regimul comerțului exterior a fluctuat la noi în dispozițiuni așa de diverse și controversate, încât a format calul de bătaie al tuturor justificărilor. Nu e nici de mirare. Comercianții au fost și sunt atât de desorientați în privința pașilor de făcut, atunci când e vorba de o comandă în străinătate, încât e de mirare că se mai încumetă să-și practice meseria, care altădată era prin excelență lipsită de piedeci. De aceea scumpetea e oarecum justificată. Ceeace formează însă reversul acestei situațiuni, este pulerea de cumpărare a cetățeanului. Ea a fost pusă la grea încercare într'ucât s'au instituit taxe peste taxe, justificate și nejustificate. Se pare chiar, că oficialitatea, dacă nu încurajează fenomenul, îl tolerează și îl admite, cel puțin. În diverse rânduri presa a dat alarma, dovedind pasivitatea factorilor cari trebuiau să intervină în procesele de scumpete nejustificate. Ba ulterior, Statul a consfințit și el lucrurile prin majorarea multora din valorile medii. De aici pornește o umbră de dreptate și în ce privește scumpetea mărfurilor produse în țară. Numai că în felul acesta se desparte tot mai pronunțat negustorul de client, Ideal ar fi ca forța de achiziție a cetățeanului să țină și ea pas cu scumpetea. Lucrul ar fi normal, dacă ne gândim că prin îmbunătățirea domeniului de producție industrială, s'ar mai putea plasa ici colo mâna de lucru care stă pasivă în anumite anotimpuri. Dar un mister planează asupra fenomenului acesta de nivelare, căci i se pun în cale piedeci insurmontabile.

Viața financiară românească a stat în decursul anului 1935, de asemenea sub presiunea a două tendințe caracterizate de sensuri contrare, în tocmai ca și viața comercială. Pe de o parte visteria țării cere imperios contribuții, iar pe de altă parte, finanța privată este redusă la inactivitate. Nici până acuma nu s'a găsit o soluțiune care să repună băncile românești din Ardeal, în stare de activitate. Instituțiuni solide cu trecut glorios și cu înțelegere permanentă a nevoilor și realităților românești, au fost reduse prin legea conversiunii, la simple birouri de înregistrare. Nu mai pot lucra efectiv, tocmai fiindcă s'au identificat cu nevoile plugărimii și au căutat permanent să le înlăture.

Multe paradoxuri prezintă viața publică a României întregite. S'au văzut după războiu îmbogății peste noapte, reabilitați politici cu cazier monstruos din punct de vedere național, fraude nesancționate, legi personale, etc. etc. Toate acestea aveau la baza lor germenul democratic care nu se oprește la valoarea omului, ci la numărul lui. În felul acesta toate

enormitățile menționate au un substrat prin care se explică. Dar să sugrumăm băncile pentru că au ajutat țărâtimea? Iată ce nu se poate explica prin nici un silogism, deși alătea s'au inventat la noi în epoca postbelică, pentru că să se acopere imoralitatea. Cum s'ar putea explica fenomenul pe baze naturale și normale, este o enigmă pe care mintea sănătoasă nu o poate pătrunde.

Și doar lucrurile au fost prezentate în adevărata lor lumină. Memorii peste memorii și explicațiuni peste explicațiuni, s'au prezentat factorilor în drept. Fără rezultat însă. Sforțările acestea de a pune lucrurile în lumina lor adevărată, au dus la organizarea Congresului economic dela Cluj, ținut la 28 Noembrie 1935 în care s'a expus situațiunea așa cum rezultă ea, din date și documente. Expunerile au impresionat, iar solidaritatea românească s'a dovedit încă odată existentă, când probleme capitale se pun în discuție. Totuși rezultatul practic al congresului, prin adoptarea soluțiunilor propuse de el, în scopul asanării finanței românești din Ardeal, de către factorii conducători ai vieții noastre politice și economice, nu se vede încă. Să sperăm însă că oricât de încet și oricât de târziu, Țara va înțelege nu numai că băncile românești din Ardeal au servit un interes național și deci merită să fie ajutate pentru a se redresa, dar chiar dacă ar fi căzut în greșală din vina lor și totuși nu e cazul să fie lăsate în voia soartei, atât este de imperioasă refacerea finanței ardeleni, în însuși interesul Statului național.

Finanțele publice românești au urmat ritmul general depresionar în decursul anului de a cărui manifestare generală ne ocupăm, dar cu o oarecare tendință caracteristică de cristalizare a situației lor curente și viitoare. Reiese această tendință din cifrele prezentate de Ministerul finanțelor în mod regulat și periodic, cu scopul de a dovedi echilibrarea bugetului. Această echilibrare fictivă sau reală nu rezolvă însă răul de care suferă economia românească. Ea pare să fie mai curând o lăudabilă dorință de a pune ordine în veniturile Statului. De a pune ordine mai mult în sensul de a limpezi situația, spre a se putea găsi un punct de orientare. Să ne explicăm.

Economia românească a suferit de o deficiență cronică și permanentă în materie de finanțe publice, în sensul: că sau veniturile au fost supraevaluate, sau cheltuielile au fost subestimate. De aici a pornit apoi gama deficitelor vizibile sau mascate care s'a manifestat în toată perioada postbelică. Pentru a ascunde realitatea, s'au mai neglijat creanțele, s'au mai lăsat în părăsire lucrările publice, s'a făcut abstracție de înzestrarea armatei, până când lucrurile n'au mai putut fi ținute în frâu și arieratele, fie în lucrări, fie mai cu seamă bănești, au trebuit să fie date la iveală. Periodic s'a încercat soluționarea acestora. În special de când s'a făcut stabilizarea, arieratele au format punctul de în-

cercare a rezistenței, pentru toate guvernele. Actualmente problema e încă în curs de rezolvare. Prin cele două împrumuturi: de înzestrare și consolidare, se pare că s'a făcut un început de intervenție mai pronunțată spre a se opri efectul ranei care sapă adânc în posibilitatea de manifestare a Statului român.

Decât iarăși trebuie să revenim și să precizăm că vom avea o bucurie în mâna stângă. Abia dela consolidarea datoriei flotante românești și dela rezolvarea arieratelor, se pune problema finanțelor românești, în toată amploarea ei. Nevoile Statului curg și se evidențiază într'un ritm tot mai progresiv. După ce vom cunoaște întreaga datorie de care suntem grevați, abia atunci intervine alcătuirea bugetului real, care să satisfacă nu numai nevoile prezente, ci și pe cele viitoare. Acesta e punctul nevralgic al finanțelor noastre publice și de aici încolo vom avea să căutăm măsurile de echilibrare. Ceeace s'a făcut până acuma, este am putea zice, numai o lucrare pregătitoare pe baza căreia ar urma să se așeze bugetele viitoare.

Situația nu este deci așa de roză cum o arată datele statistice prezentate de Ministerul finanțelor, la intervale periodice. Pentru că cu actualul buget pus pe cifre în mod măestrît, nu vom mai putea face față nevoilor viitoare. Atâtea lipsuri costisitoare se ridică la fiecare început de an, încât bugetul actual va trebui modificat fundamental. Și nu știm de unde se vor lua venturile, când chiar până acuma, puterea de plată a țării a fost foarte greu încercată.

Relațiunile internaționale și în special politica geneveză, au primit în anul care apune o grea încercare. Italia mână de nevoi imperioase a pornit războiul contra Etiopiei. Nemotivat în mod juridic, dar justificat în mod național și chiar uman, războiul italo-abisinian n'a aprins flacăra generală în Europa, numai datorită prudenței nației franceze. Ministrul de externe al Franței, dl Laval a depus extraordinare eforturi spre a se evita izbucnirea unui nou măcel mondial.

Măsurile luate de Liga națiunilor prin boicotarea Italiei, se pare că n'au dus la rezultatul dorit, deoarece n'au avut răsunet general printre națiuni. Țările au interese cari se reflectează mult mai departe de limitele fixate prin alianțele politice. De aceea, chiar țara noastră ar trebui adânc să mediteze, înainte de a începe interdicția exportului petrolului în Italia (dacă chestiunea se va pune). Această țară aliată prin simțăminte de sânge și rasă, nu prin fragilitatea tratatelor, ne este un bun client al produselor noastre. De aceea n'ar fi bine să forțăm lucrurile, când concurența e așa de grozavă în toate părțile.

O noutate îmbucurătoare a adus totuși anul trecut. A căzut mirajul economiei dirijate. America a abolit toate măsurile pe cari le luase în această privință, fără să se fi întâmplat vre-o catastrofă. Un

punct de lumină al speranțelor tot la avut deci, anul care se înmormântează la o săptămână, dela a o mie nouă sute treizeci și cincina aniversare, a apariției stelei magice pe cerul Palestinei. Să sperăm că luminișul se va lărgi și prin înțelegere reciprocă, națiunile vor reveni economiceste și politicește la relațiuni normale.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Amortismentul investițiilor mobiliare și imobiliare.

Una dintre cele mai controversate chestiuni cu ocaziunea impunerilor fiscale o formează admiterea amortismentului calculat de societățile anonime la investițiile lor mobiliare și imobiliare. În special stă aceasta la societățile comerciale; adeseori se întâmplă însă ca chiar și societățile industriale să întâmpine greutăți în această privință. În prima linie este a se atribui acest fapt procedurii adoptate de organele fiscale chemate să aplice legea, care procedură, dacă vom califica-o de iperzel, apoi am fost foarte indulgenți.

Fiecare Român și om de omenie înțelege greutățile vremurilor prin care trecem și înțelege să-și facă datoria față de nevoile financiare ale statului, în limitele puterilor sale, oricât de apăsătoare ar fi aceste datorii față de stat. Nu înțelegem însă ca tot atunci organele statului să adopte față de contribuabili o procedură, pe care ne abținem a o califica, fiindcă oricât de indulgenți am fi, nu aflăm un termen destul de potrivit cu seriozitatea revistei noastre. Căci cum am putea califica de exemplu faptul, că atunci când tu contribuabil ai avut de plată un impozit să zicem de 5000 Lei, dar ai fost constrâns să plătești din diferite motive — rolul fiscal nu ți-a fost adus în ordine, anumite sume trecute pe statul de scăderi n'au fost încă operate în rol etc. — zic ai fost silit să plătești 6000 Lei, deci ai făcut o suprasolvire nu prea voluntară, căci ai voit să încunajuri sechestre, publicații de vânzare și alte amabilități fiscale, cari la nici un caz nu sunt de natură a-ți ridica prestigiul în fața clientelei, a vecinilor, cunoscuților etc., în fine ai suprasolvit 1000 Lei de bună credință că ți se vor recunoaște în trimestrul următor, — tot atunci te trezești că ți se face publicație de vânzare pentru rămășițe de 2000 Lei. Cu agentul fiscal nu poți discuta. El nu știe cât ai plătit, cât n'ai plătit, el trebuie să execute ordinul primit de a-ți remite publicația și eventual a-ți ridica mobilierul, întrebându-l în caz de nevoie forța publică. Atunci ce e de făcut? Iți aduni toate chitanțele, procesele verbale de impunere și dai fuga la percepție să areți greșala ce au făcut și nedreptatea și pagubele ce ți s'au cauzat. Aci ai apoi surprinderea cea mai

„plăcută”. Ți se recunoaște impunerea de 5000 Lei bine făcută și rămasă definitivă, ți se recunosc plățile de 6000 Lei trecute toate în rol, tot atunci însă ți se arată, că împărțeau plășilor ce le-ai făcut s'a operat în rol astfel, că la stat ai o suprasolvire de 3000 Lei și în schimb ai rămasițe de plată la adiționale 2000 Lei, pentru care ești urmărit în toată regula. Domnul perceptor e binevoitor și recunoaște și aceea, că nu e vina ta, contribuabil, că funcționarul respectiv al percepției a trecut la rolul tău într'o rubrică mai mult, iar în alta mai puțin de cât trebuia și că de aceea obvine în rol anomalia de mai sus, dar tot atunci îți pune în vedere, că compensație între diversele rubrici nu poate face și că dacă nu achiți cele 2000 Lei rămasițe fictive, te vinde, punct. Poți însă să te adresezi cu o cerere de compensație Ministerului de Finanțe. Observați, Vă rog! Pentru o compensație LA ACELAȘ ROL și pentru o sumă de 2000 Lei (sau și mai puțin, nu importă) să te adresezi Ministerului, că de unde nu, înzadar ai plătit în plus, fiscul te vinde. Ca o mică consolare citești apoi mâine în ziare, că astfel de compensații nu se admit, dar că Ministerul se ocupă cu ideea, ca aceste suprasolviri să le replătească bravului contribuabil suprasolvent involuntar în rentă de stat, valorând poate 30% din nominal. Se înțelege, că rămasițele urmează să se încaseze cu toată rigoarea. Adecă la urma urmei tu, contribuabil trebuie să mai achiți de urgență încă 2000 Lei pe lângă cele 6000 plătite și apoi vei primi cândva rentă de 3000 Lei, care va valora poate 1000 Lei. În total deci ți-a eșit din pungă 8000 Lei pentru impozitul de 5000 Lei.

Apoi să ni se ierte comparația, dar ni se pare că procedura aceasta se aseamănă ca două picături de apă cu aceea, de a pune mâna în buzunarul altuia și a-i lua punga, fără voia lui, bineînțeles. Și poate că ce era în pungă nu era tot al lui, căci mai sunt și alți creditori pe lume afară de fisc.

Și când spunem acestea ni se strânge inima de îngrijorare. Nu pentru pagubele la cari sunt expuși mulți dintre contribuabili. Nu! Ci pentru faptul, că am ajuns acolo, ca astfel de procedee să fie întrebuițate de însuși Statul față de cetățenii săi. Unde poate să ducă această stare de lucruri, să judece fiecare cetitor, care are la inimă soarta țării sale. Nu intră în cadrul acestui articol o analiză mai amănunțită a acestui fapt, profund îngrijorător, după părerea noastră. Ținta noastră a fost deocamdată să atragem numai atențiunea celor chemați asupra acestor împrejurări și totodată să arătăm, care e una din cauzele principale, pentru care o chestiune ca aceea a amortismentelor mobiliare și imobiliare este încă și azi, după atâți ani de aplicare a Legii contribuțiilor directe, atât de controversată. În prima linie cauza este tendința organelor fiscale de a storce cât mai multe impozite, chiar și trecând peste prevederile legale. Și când amintim această tendință nu ne cugetăm imediat numai la organele administrațiilor și per-

cepțiilor financiare. Dimpotrivă, credem că greșala pornește de sus, din birourile ministerului. E binecunoscută chiar și din ziare presiunea ce o fac organele mai înalte asupra administratorilor financiari și percepțiilor, mai întâi ca impunerile să fie cât mai mari, apoi ca încasările să se facă cu cea mai mare strictețe. De unde nu, li se aplică pedepse, de multeori poate nedrepte, căci dacă impunerile sunt exagerate și nu sunt în raport cu puterea de plată a contribuabililor, se înțelege că uneori nu se pot încasa, oricât zel ar depune organele de încasare.

Și acum să vedem ce spune legea și cum se aplică cu privire la amortismente. Art. 31 din L. C. D. pct. 6 și 7 prevede amortismentele imobilelor *ce aparțin întreprinderii*, precum și ale instalațiilor cari n'au caracterul de imobile prin natură, dacă acestea aparțin exploatatorului. Nu se specifică aci, că aceste amortismente s'ar acorda numai întreprinderilor industriale, nu și celor comerciale. Ce privește amortismentul la imobile este bine stabilit, că imobilele întreprinderilor comerciale se impun separat la clădiri, unde li se face scăzământul de 20% din venitul brut drept amortisment și cheltueli de întreținere, iar ce privește clădirile industriilor, venitul lor fiind considerat ca intrând în acela realizat de întreprindere din industria respectivă, se admite amortizarea lor prin bilanț. Cu privire însă la amortizarea investițiilor mobiliare, aceasta se admite la industrii și nu se admite la comerț, cel puțin aceasta este procedura aplicată de organele fiscale. Nu înțelegem pentru ce se face această deosebire, atunci când legea nu o face și este evident că și mobilierul întreprinderilor comerciale se uzează și se deteriorează întocmai ca și la industrii. În această privință nici instrucțiunile oficiale ale legii §§ 96 și 97 nu prevăd nici o deosebire. Instanțele de apel și casare asemenea au dat decizii contrare în această privință. Organul Corpului experților contabili, Revista Generală de Comerț și Contabilitate, enumără câteva din aceste decizii, anume: Decizia Nr. 77 din 21 Martie 1929 a Curții de Apel Cernăuți, decizia Nr. 15 din 16 Ianuarie 1930 a Curții de Apel din Iași s. II. În aceste decizii instanțele de casare hotărăsc că legea nu face distincțiune între cazul când contribuabilul exercită numai o industrie și acela când pe lângă industrie mai exercită un comerț.

În ambele cazuri amortismentul urmează a fi scăzut din venitul brut. În sens contrar a decis însă Curtea de Apel București s. I. sub Nr. 178 din 16 Ianuarie 1930. Interesantă este apoi decizia Nr. 1848/933 a Curții de Apel Timișoara s. III. în care se constată: „Greșită și eronată este aceea motivare a Comisiunii de Apel, că firma recurentă este o întreprindere comercială, căci firma recurentă având de scop prelucrarea și confecționarea industrială, iar prin punerea în vânzare a acestor produse industriale, prin sucursalele sale și prin prăvălia centrală ia și caracterul unei întreprinderi comerciale,

dar indiferent de această constatare, evident greșită a Comisiunii de Apel, în capitolul IV. a L. C. D. se tratează în general impozitul pe venitul întreprinderilor comerciale și industriale dela art. 30 până la 42 inclusiv și prin urmare dispozițiunile cuprinse în aceste articole sunt generale atât pentru întreprinderile comerciale, cât și pentru cele industriale, pentru că legea în privința aceasta nu face nici o distincție și astfel și dispozițiunile art. 31 privitor la amortismentul mobilier este admis și la întreprinderile comerciale nu numai la cele industriale și cu atât mai vârtos în speță, când este evident, că întreprinderea firmei recurente are un caracter dublu și industrial și comercial, instanța de apel poate cerceta numai, dacă investițiunile mobiliare nu au fost supraevaluate, sunt utile și necesare întreprinderii, observând totodată și aceea, că nu se acordă amortizării investițiunile complet amortizate, în trecut, că astfel valoarea instalațiunilor vechi și neutilizabile, să nu mai intre în calculul amortismentului prevăzut". Pentru aceste considerațiuni Curtea casează deciziunea comisiei de apel și o invită, ca ținând seamă de considerentele acestei deciziuni să refacă impunerea.

Este adevărat că Comisiunea Centrală Fiscală prin decizia publicată în M. O. 125/934 spune că amortismentele prevăzute la art. 31 nu se pot acorda decât întreprindeurilor exclusiv industriale. Așa dar, dacă o întreprindere, deși are instalațiuni industriale, *sistează* pentru un moment fabricarea specialităților ei și se ocupă numai cu vânzarea acelorasi specialități, deja fabricate, însă cumpărate dela o întreprindere similară, ea nu mai poate fi privită decât, ca făcând operațiuni comerciale, și nu se mai poate bucura pe amortismentul prevăzut la art. 31 al. 6, deoarece nu este admisibil în fapt ca beneficiul taxabil produs din operațiuni comerciale să fie dimițuit cu amortismente pentru mașini și instalațiuni, *atunci când acestea n'au contribuit cu nimic la producerea venitului.*

Cum însă L. C. D. la art. 143 prevede că instrucțiunile oficiale vor avea putere de lege atât întrucât lămuresc legea și nu contrazic dispozițiunile ei, noi suntem de părere, că aceasta decizie a Comisiei Centrale Fiscale nu trebuie ținută în seamă, fiind contrară legii.*) Chiar și în cazul când s'ar aplica această decizie, totuși la întreprinderile cu caracter dublu amortismentul mobilier trebuie admis. Aflăm de altfel că și Curtea de Apel București s. II. și s. IV. prin două decizii mai noui a stabilit că instrucțiunea sus arătată depășește legea, pentru că din art. 31 al. L. C. D. nu reese deloc o atare restricțiune. Mai relevăm Dec. Com. Centr. publicată în M. O. Nr. 55/932, în care se spune că automobilele întrebuințate de marile întreprinderi in-

*) Curtea de Casație în Secțiuni Unite prin decizia sa Nr. . . . a hotărât că deciziunile Cam. Centrale Fiscale, nu se pot aplica în cazul că sunt contrare dispozițiunilor legii. Dezi și art. 88 din Constituție.

dustriale și comerciale sunt expuse a se uza mai repede și este deci echitabil a se recunoaște pentru ele o cotă de amortizare mai mare decât cea prevăzută de art. 31 al. 7. Prin această decizie se stabilește și recunoaște și întreprinderilor comerciale dreptul de amortisment la automobile, cari sunt o investițiune mobilieră și atunci nu înțelegem pe ce motiv Comisia Centrală Fiscală face deosebire între investițiunile mobiliare de diferite categorii ale întreprinderilor comerciale.

Suntem de părere deci și cerem ca Ministerul Finanțelor în conformitate cu art. 83 din L. C. D. să sesizeze Comisia Centrală Fiscală spre a da în această privință o deciziune clară și justă spre a pune capăt odată multiplexelor recursuri soluționate în diferite feluri.

N. O.

Dispozițiile legii bancare și legii pentru refacerea creditului de cari trebuie să se țină seamă la încheierea bilanțului pe anul 1935.

1. Orice bancă trebuie să preia în fiecare an cel puțin 10 la sută din beneficiile nete pentru constituirea unui fond de rezervă. Aceste preluări se vor face până ce rezerva va ajunge egală cu capitalul social, după care obligația se reduce la 5 la sută până ce rezervele vor ajunge egale cu dublul capitalului (art. 13 l. banc.)

2. Aceste rezerve astfel întocmite nu sunt impozabile. Jumătate din toate rezervele ce s'au constituit din anul 1934 înainte trebuiesc plasate în titluri de stat, garantate de stat sau titluri lombardabile la BNR. (art. 13 l. banc.)

3. Se va comunica Consiliului Superior Bancar odată cu trimiterea bilanțului, remunerația *globală* acordată administratorilor, directorilor și censorilor, cari fac parte din remunerațiile fixe, cum ar fi: salarii fixe, jetoane de prezență, indemnizații de locuință, misiune și transport, tanlieme contractuale, etc. (art. 24 l. banc.)

4. Totalul cheltuelilor generale ale băncii, cu excepția dobânzilor, nu pot trece de 5 la sută din totalul plasamentelor (art. 24 l. banc.)

5. Bilanțul general anual trebuie întocmit și votat de adunarea generală în termen de cel mult 4 luni dela 31 Decembrie după modelul stabilit în regulamentul legii. Bilanțul va fi depus la oficiul registrului comerțului la sediul băncii și la sediul sucursalelor și va fi înaintat Consiliului Superior Bancar în termen de cel mult 30 de zile dela expirarea termenului de 4 luni adică, cel mai târziu la 31 Mai. Acest bilanț va fi publicat în Monitorul Oficial până cel mai târziu

la 15 Mai. Se va comunica și publica atât bilanțul, cât și contul de profit și pierdere (art. 30 l. banc.)

6. Se va arăta în bilanț; a) lămurit capitalul subscris și cel vărsat. Deasemenea rezervele vor fi deosebit arătate; b) Nu se admit compensațiuni de conturi. Ele trebuiesc aranjate conform cu bilanțul tip; c) Se vor arăta în bilanț deosebit titlurile și acțiunile proprietatea băncii. Cele în gaj, depozit, vor fi arătate în conturile de ordine; d) Se vor arăta separat valorile mobiliare, (efecte, acțiuni) cu venit fix și cele cu venit variabil (art. 31 l. banc.)

7. Pentru evaluări: a) monedele de aur, devize străine, trebuiesc arătate în bilanț după media schimbului din luna anterioară datei în care s'a întocmit bilanțul; b) Titlurile cotate la bursă vor fi trecute în bilanț la cursul rezultat din media celor 30 de zile anterioare datei de întocmire a bilanțului. Vom arăta în numărul viitor aceste cursuri medii pe luna Decembrie 1935; c) Diferențele de curs în plus ce s'ar realiza la totalul portofoliului nu vor fi distribuite ca beneficii, ci se va crea un fond de rezervă neimpozabil. Diferențele în minus vor fi trecute la pierderi; d) Titlurile necotate la bursă nu vor putea fi trecute la un curs mai mare decât cel de cumpărare sau cel din ultimul bilanț. Vor putea fi trecute la un curs mai scăzut în care caz diferența va fi trecută la pierderi (art. 32 l. banc.)

8. Despre creanțele debitorilor insolvabili, legea bancară prevede ca debitorii recunoscui insolvabili prin acte judecătorești și prin serviciile de constatare ale Ministerului de Finanțe pot fi trecute la pierderi sau amortizate din rezerve speciale. Legea pentru refacerea creditului din 1935 aduce o complectare prin aceea că prevede că băncile pot amortiza creanțe pe cari le socotesc ele insolvabile sau dubioase fie prin întrebuițarea rezervelor speciale, fie prin trecerea lor la pierderi. Ambele legi prevăd că sumele întrebuițate la amortizări nu sunt impozabile. În schimb în momentul încasării lor aceste creanțe vor trebui arătate în contul de profit și pierderi și plătit impozitul (art. 32 l. banc. și art. 12 leg. pentru ref. cr.)

9. Imobilele vor fi trecute în bilanț la prețul de construcție sau cumpărare. Totuși în bilanțul anului 1935, băncile pot reevalua imobilele în scopuri de a crea fonduri de rezervă destinate exclusiv amortizării pierderilor de orice fel. Aceste fonduri nu sunt impozabile (art. 32 l. banc. și art. 14 l. pt. ref. cr.)

10. Amortizări: a) se pot amortiza sau reduce creanțe dubioase fie direct la partida debitorului, fie prin crearea de fonduri speciale. Aceste fonduri nu sunt considerate ca fonduri de rezervă și nu intră la calculul impozitului minimal; b) băncile pot amortiza 10 la sută din valoarea imobilelor anual, sumele astfel întrebuițate nefiind impozabile (art. 15 l. pt. ref. cr.)

n. p.

Bursa în luna Decembrie 1935.

	1/XII.	15/XII.	30/XII.	Dif.
Renta împrumutării 1922	37 ¹ / ₂	37 ¹ / ₂	38	— ¹ / ₂
Renta stabilizării	54 ¹ / ₂	55	54	— ¹ / ₂
Renta desvoltării	39 ¹ / ₂	38	35 ¹ / ₂	— 4
Renta amort. 1933	42 ¹ / ₂	42 ³ / ₄	42	— ¹ / ₂
Renta înzestrării 1934	53 ¹ / ₂	55	55	+ 1 ¹ / ₂
Impr. de consolidare 1935	22 ¹ / ₂	22 ⁷ / ₈	22 ¹ / ₂	—
Bonuri de impozite	36	36	35	— 1
Banca Națională	4.800	4.875	4.856	+ 50
Banca Românească	322	330	322	—
Dacia România	4.200	4.250	4.300	— 100
Astra Română	1.010	970	935	— 75
Reșița	580	574	572	— 8
STB	2.380	2.280	2.380	—
Mica	1.720	1.690	1.800	+ 80

CRONICA

Necrolog. Gheorghe Avrigeanu, directorul Sucursalei „Albina” Diciosânmărtin, a încetat din viață la 28 Decembrie în Sibiu, în etate de 48 ani.

A servit institutul „Albina” cu credință și devotament 16 ani din cari 9 ani ca director de Sucursală. Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Banca „Victoria” Arad. După cum suntem informați Consiliul de administrație al Băncii „Victoria” Arad, în ședința sa din 30 Decembrie 1935 a numit ca director general pe distinsul avocat din Oradia, dl. Dr. Nerva Iercan, până în prezent membru în Consiliul de administrație al „Victoriei”.

Inregistrările pentru bănci sunt a se face numai la Registrul Bancar dela camerele de comerț. Uniunea Camerelor de Comerț și de Industrie a trimis următoarea adresă sub Nr. 6298 14 Noembrie 1935, Camerii de Comerț din Sibiu.

„Referindu-ne la adresa Dvs. Nr. 1065/1936, avem onoare a vă aduce la cunoștiință că din textele art. 9 și 63 din legea registrului Bancar rezultă că legiuitorul

a înțeles să scoată de sub regimul dreptului comun, atât în ce privește constituirea întreprinderilor bancare, cât și întreg controlul pe care îl exercită până la punerea în vigoare a legii, tribunalul. Dela această dată rolul tribunalului a fost înlocuit, în toate atribuțiunile sale, de Consiliul Superior Bancar. În urma celor de mai sus întreprinderile bancare n'au a mai face nici o înregistrare la tribunal ci numai la Oficiile registrului de comerț, după controlul prealabil al C. S. B. acolo unde acesta este necesar".

Băncile săsești și refacerea creditului.

Citim în „Argus“: Domnul Mitiță Constantinescu a primit zilele trecute în audiență o delegație a băncilor săsești din Ardeal. Delegația a înaintat un memoriu în care arată că creanțele băncilor săsești din Ardeal intrate în conversiune însumează peste 2 miliarde și jumătate Lei, iar pierderile suferite de aceste bănci se ridică la 866 mil. Lei neto, pierderi acoperite prin reducerea capitalului social și scăderile ce s'au făcut făcut la depuneri. Cele 26 bănci săsești existente azi în Ardeal au un capital social de 350 mil. Lei și administrează peste 2 miliarde. Pentru refacerea creditului, băncile săsești au nevoie dela Banca Națională de un credit de 500 milioane. Domnul Guvernator elogiază băncile săsești din Ardeal, a căror gospodărie merită să fie relevată și a promis că va ține cont de îndreptățile cereri ale acestor bănci.

Cotarea la bursă a titlurilor împrumutului de înzestrare 1934. Conform unei hotărâri a Comitetului bursei din București, se vor arăta în cotele bursei pentru împrumutul de înzestrare 3 cote diferite, în funcție de valoarea titlurilor, supt următoarele denumiri:

titluri mici: titluri à 1.000 și 2.000 Lei val. nom.

titluri mari: „ à 5.000 și 10.000 „ „ „

titluri à 20.000 Lei val. nom.

Între aceste 3 feluri de titluri există în cota bursei diferențe destul de mari de cari trebuie să se țină seamă.

Amnestrarea delictelor la legea devizelor.

Ministerul de industrie și comerț a înlocuit un proiect de lege pentru amnestrarea delictelor la legea devizelor.

Proiectul cuprinde un singur articol și are următoarea redacțiune:

„Toți importatorii, cari pentru achitarea importului de mărfuri sau a arieratelor în străinătate s'au folosit de mijloace de plată în afara celor admise de legea pentru reglementarea comerțului de devize sunt am-

nestiați prin efectul prezentei legi, dacă vor declara în termen de 30 zile devizele plătite fără normele legale“.

Textul de mai sus, aprobat de conferința dela Ministerul de finanțe, s'a trimis la Consiliul Legislativ.

BIBLIOGRAFIE.

Economia Românească. Cluj, Ianuarie 1936. an. 1, Nr. 1. A apărut la Cluj întâiul număr dintr'o revistă destul de deosebită între revistele noastre. E o încercare neoficială, în țara asta (unde oficialitatea a monopolizat totul pentru a distruge) pentru o îndrumare practică spre comerț și industrie, după cum spune sub titlul revistei.

În prefață citim următoarele rânduri, pe cari fiecare le-a gândit cel puțin odată, dar pe cari abia acum se gândește cineva să le împlinească:

„Din clientela țării, inclusiv Statul, peste treisferturi este românească, iar viața comercială industrială a țării nici un sfert nu se găsește în mâini românești. Aceasta este adevărata situație care trebuie remediată, nu însă prin mijloace violente, cari nu ar duce și așa la rezultat, ci printr'o penetrație treptată, bazată pe deoparte pe educarea clientelei românești să prefere a lucra dela români și pe de altă parte prin îndrumarea cu vorba și fapta a tineretului nostru școlar să intre în cariere practice și prin muncă școlară și ucenicie în negoț să ajungă să formeze clasa care ne lipsește azi“.

Revista conține articole de informație și îndrumare practică între cari găsim unul relativ la băncile noastre în trecut și altul despre „Solidaritatea“ și cuprinde în total 140 de pagini formând un frumos volum.

Sperăm că o acțiune energică neoficială și apolitică va reuși să aducă o cât de slabă „penetrație“ a românismului în industrie și comerț.

Revista apare supt conducerea unui comitet de profesori universitari și negustori în frunte cu prof. I. I. Gârbacea. Redacția și administrația se află în Cluj, str. Grigorescu 37 C.

Imprimate, Registre, Rechizite, etc.

**Procurați
NUMAI dela**

**Tipografia, Librăria,
C o m p a c t o r i a**

„DACIA TRAIANĂ“, SIBIU

Piața Unirii Nr. 7. — Telefon Nr. 168.